

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

16.1.2015

Pyhäjoen kunta / kunnanhallitus

PL 6
86100 Pyhäjoki
kunta@pyhajoki.fi

Asia:

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen lausunto Pyhäjoen Paltusmäen tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksesta

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry (PPLY) on pahoillaan siitä, että Pyhäjoen kunta on päätyneet jatkamaan Paltusmäen kaavoitusprosessia. Kuten PPLY esitti lausunnossaan tuulivoimaosayleiskaavaaluonnoksesta joulukuussa 2013, hanke sijoittuu keskelle yhtä maamme tärkeimmistä lintujen päämuuttoreiteistä. Lisäksi voimalat tulisivat lintujen ruokailupeltojen ja niiden levähdysalueena käyttämän merenrannikon väliin. Sijainnistaan johtuen esitetty hanke on toteuttamiskelvoton. Länsirannikkoa seuraava suurten lintujen muuttoreitti on kapeimmillaan Pyhäjoen kohdalla. Suhteessa muuttolintuihin tuulivoimatuotantoa ei voisi suunnitella juuri Paltusmäkeä huonommalle paikalle.

Ristiriita luontoarvojen ja tuulivoiman välillä on turha. Pyhäjoen kunnan alueella on käynnissä useita tuulivoimahankkeita, jotka eivät aiheuta merkittävää uhkaa muuttolinnuille. Mikäli Smart Windpower Oy todellakin haluaa tuottaa ”eettistä tuulivoimaenergiaa”, kuten he ovat Pyhäjoen kunnanhallitukselle esittäneet, siirtävät he suunnitelmansa vähintään kaksi kilometriä sisämaahan, jolloin vaikutukset muuttolinnustoon putoavat murto-osaan nykyisestä. Se, että kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen tuulivoimaloiden määrää on vähennetty kahdeksasta viiteen, ei valitettavasti ole tässä tapauksessa riittävä muutos. Päämuuttoreitin keskelle ei tule rakentaa yhtään voimalaa. Kaavoittajan kannattaa kohdentaa voimavaransa toteuttamiskelpoisiin hankkeisiin.

Erillisselvitykset ja kaavaselostus

Kuten jo edellisessä lausunnossamme totesimme, tehdyt linnustonselvitykset ovat riittävät hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arvioimiseksi. Vuoden 2014 aikana selvityksiä on vielä täydennetty Natura-arvioinnilla, joka on hyvin ja perusteellisesti tehty.

Sen sijaan kaavaselostuksessa on lukuisia kohtia, jotka asettavat sen uskottavuuden kyseenalaiseksi. Alaluvussa ”Vaikutukset elämistöön” väitetään muun muassa:

”Tuulivoimapuisto muuttaa suurelta osin erämaisen alueen elinympäristöjä ja luonnetta ihmistoiminnan alaiseksi alueeksi, joka aiheuttaa jossain määrin häiriötä

ja saattaa myös karkottaa arimpia suurpetoja alueelta. [...] Suurpetoja tulee todennäköisesti esiintymään alueella myös tulevaisuudessa, kun niiden ravinnoksi sopivaa eläimistöä kuten hirviä ja metsäpeuraa esiintyy alueella jatkossakin.” (s. 71)

Paltusmäen alue ei ole erämainen eikä siellä esiinny metsäpeuraa. Herää kysymys koskevatko nämä väitteet todellakin kaavoituksen kohteena olevaa aluetta?

Kaavan toteuttamiskelpoisuus

Seuraavat kaavaselostuksen väittämät pitävät täysin paikkansa:

”Hankkeen sijoittumisesta johtuen riittävän tasokkaat ympäristöselvitykset ovat tarpeen. Yhteisvaikutusten arvioinnin lisäksi linnustovaikutusten selvittäminen korostuu kaava-alueen sijoituksessa päämuuttoreille. Kaava-alueen läheisyyteen sijoittuu myös tärkeitä muutonaikaisia levähdysalueita.” (s. 12)

”Paltusmäen tuulivoimahanke sijoittuu keskelle lintujen merkittävää muuttoreittiä...” (s. 21)

”Pohjois-Pohjanmaan rannikkoalueen kautta muuttaa keväisin noin 12000–17500 metsähanhea, joista noin 80 % muuttaa rannikkoalueelle rajattua muuttoreittiä pitkin. Paltusmäen kaava-alue sijoittuu keskelle tätä merkittävää metsähanhen muuttoreittiä.” (s. 22)

Yllä esitetyt seikat ovat tärkeitä eikä niitä tule väheksyä kaavoituksesta päätettäessä. Kaavaselostuksessa sivulla 23 on esitetty kuva metsähanhen kevätmuuttoreitti Pohjois-Pohjanmaan rannikolla. Kuva on erittäin hyvä ja siinä oranssilla esitetty metsähanhen ja samalla myös useimpien muiden lintujen käyttämä päämuuttoreitti tulisi jättää kokonaan tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle.

Nämä oikein esitetyt lähtökohdat huomioiden jälkeen kaavaselostuksen alaluku ”Vaikutukset muuttolinnustoon” on erityisen puutteellinen. Tosiasiassa hankkeen vaikutuksia muuttolinnustoon ei ole arvioitu kuin joutsenen osalta (Natura-arviointi). Vaikutukset esimerkiksi juuri metsähanheen ovat arvioimatta. Tällaista puutetta ei voi hyväksyä. Arvioimatta ovat myös metsähanhen päämuuttoreille tai sen välittömään läheisyyteen sijoittuvien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset.

Kuten ainoassa kunnollisessa tätä seutua koskevassa yhteisvaikutusten arvioinnissa (FCG & Pöyry 2012) todetaan, toteutuessaan päämuuttoreille suunnitellut tuulivoimapuistot aiheuttaisivat pelkästään törmäyskuolleisuutena 10 vuoden aikana yhteensä 3,5 % vähenemisen metsähanhikantaan. Mallissa on oletettu, että 95 % hanhista väistää voimalat. Tämä tarkoittaa, että pääosa hanhista siirtyisi sivuun käyttämältään suorimmalta lentoreitiltä, mikä taas lisää energiankulutusta ja saattaa johdattaa hanhet pois niiden aiemmin käyttämiltä parhailta ruokailupaikoilta. Kokonaisvaikutus siis heikentää hanhien kuntoa kriittiseen aikaan keväällä ennen niiden pesintää ja voi siten heikentää pesintämenestystä.

Metsähanhen populaatio on pienentynyt jo pitkään. Lajin metsästys kiellettiin kokonaan ensimmäisen kerran vuonna 2014 hanhien kuolleisuuden pienentämiseksi. Tässä tilanteessa ei tule

toteuttaa mitään hankkeita, jotka lisäävät hanhien kuolleisuutta tai mahdollisesti heikentäisivät niiden pesintämenestystä, ja näin haittaisivat ponnisteluja metsähanhen suojelemiseksi. On tärkeää ymmärtää Paltusmäelle suunniteltujen voimaloiden konteksti metsähanhen osalta. Yksittäin arvioituna mikään puisto ei aiheuta merkittävää riskiä metsähanhikannalle, mutta yhdessä lajia uhkaavien muiden tekijöiden kanssa (pesimäympäristöjen muutokset, metsästys jne.) useiden tuulivoimapuistojen rakentaminen lajin muuttokäytävälle on merkittävä uhka lajille. Yhtä voimalayksikköä kohti arvioitu törmäysriski ja häiriövaikutus ovat Paltusmäellä alueen sijainnista johtuen poikkeuksellisen suuria.

Johtopäätös

Tuulivoimaloiden kaavoittaminen tunnetulle isojen lintujen muuttoreitille on ohjeiden ja maankäyttö- ja rakennuslain hengen vastaista. Perustuslain mukaan vastuu luonnon monimuotoisuudesta kuuluu kaikille, myös Pyhäjoen kunnan kaavoittajille ja päättäjille. Tehdyt selvitykset antavat riittävät eväät oikean päätöksen tekemiseen.

Pyhäjoen Paltusmäen tuulivoimapuiston osayleiskaava on linnustovaikutusten takia täysin toteuttamiskelvoton. Kaavoitus tulee keskeyttää. Jatkossa tuulivoimaloiden sijaintipaikat tulee miettiä tarkemmin jo ennen kaavaprosessien käynnistämistä turhan työn välttämiseksi.

Risto Tornberg
Puheenjohtaja

Ari-Pekka Auvinen
Suojelutoimikunnan puheenjohtaja

Kirjallisuus

FCG & Pöyry 2012. Kalajoki–Raahe tuulivoimapuistot. Muuttolinnustoon kohdistuva yhteisvaikutusten arviointi.